

μεν διὰ πεπαλασιομένων ἰδεῶν παλιγγενεσίαν, ἐν ᾧ ὁ λαὸς ζητεῖ πράγματ᾽α καὶ ὁ δέκατος ἔννατος αἰὼν ἐπιστήμην. Ἡ ἐλαφρὰ φιλολογία καὶ δυστυχῶς ἡ σχολαστικὴ, μᾶς παρέσυρε παρασάγγας ὄλας μακρὰν τῆς θετικότητος· καὶ οὕτω ὄχι μόνον δὲν κατωρθώσαμεν νὰ συμβιβάσωμεν καρδίαν καὶ νοῦν ἀλλὰ καὶ παραίτιοι μεγάλης βλάβης κατέστημεν ὡς ἐκ τῆς ἀβελτηρίας μεθ' ἧς ἠθελήσαμεν νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν πρώτην. Φοβοῦμαι μήπως εἶπω ὑπερβολὴν λέγων ὅτι οὕτε τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους μας, οὕτε τὴν γεωγραφίαν τοῦ τόπου μας γνωρίζομεν, ἀλλὰ πιστεύω νὰ συνομολογήσητε ὅτι εἴμεθα ἀδαεστάτοι τοῦ ἐξωτερικοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ μετ' ἀπαθεστάτου βλέμματος ἀτενίζομεν πρὸς αὐτόν.

Τοῦλάχιστον ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ ὅτι ὑπάρχει εὐφρόστερος λαὸς τῶν τέκνων τοῦ Δευκαλίωνος καὶ ἀναγκάζομαι νὰ θεωρήσω τὴν ἐπιπολαιότητα ὡς πρώτιστον αἴτιον τῆς ἡμιμαθείας ἡμῶν. Ἐκφράζομαι ἄνευ περιφράσεων, ἂν καὶ μετὰ λύπης, διότι ἐπιθυμῶ νὰ διεγείρω τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῆς ροπῆς ταύτης, ἧς βεβαίως τ' ἀποτελέσματα δὲν εἶναι τόσον εὐάρεστα. Καὶ ὁ τίτλος τῆς παρούσης διατριβῆς σφαιρότατα ὑποδηλοῖ τούτο. Ἴσως ἀρχόμενος ἐξέλεξα περίεργον θέμα, ἀλλ' προϋτίμησα τούτο διότι πρέπει τις εἴτε ὀμιλῶν εἴτε γράφων νὰ βαίνει κατὰ τῆσιν ἐκ τοῦ ὅλου πρὸς τὸ μέρος, ἐκ τοῦ γένους πρὸς τὸ ἄτομον, καὶ διότι ἐζήτησα πρῶτον νὰ γνωρίσω ἑμαυτὸν καὶ ἔπειτα τὸν περὶ ἐμὲ κόσμον. Ἄλλως τε διὰ τε τὰ ἐνδιαφέροντα καὶ ὠφέλιμα καὶ πρωτότυπα δι' ἡμᾶς ἐκ τῶν πρωτέρων πιστεύω μετ' εὐχαριστήσεως ν' ἀναγνωσθῇ ὑπὸ τῶν φίλων τῆς προόδου καὶ τῆς ἐλευθέρως ἀναπτύξεως.

Ἐμφάνησις καὶ πίθανη ἡλικία τοῦ ἀνθρώπου.—Χωρὶς ν' ἀπολεσθῶμεν εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν συζητήσεων τῶν διεγερθεῖσων μετὰ ξὺ τῶν νεωτέρων σοφῶν περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος ἴδωμεν τὴν ἐργασίαν αὐτῶν ὑπὸ περιληπτικὴν ἔποψιν ἐπιμένοντες μᾶλλον εἰς τὰ συμπεράσματα αὐτῶν. Διότι δέδοται ὄχι νὰ ἐμβαθύνωμεν ἀλλὰ ν' ἀκολουθῶμεν τὴν πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι νεωτέρα τις ἐπιστήμη, ἡ Γεωλογία, ἤρξατο γιγαντιαίως ν' ἀναπτύσσεται παρὰ τῇ Δύσει πρέχουσα τὰ ἐξοχόμενα αὐτῆς πρὸς μελέτην καὶ λύσιν προβλημάτων ὑψηλῶν εἴτε εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν ἀναγομένων εἴτε εἰς ἄλλην ἐπιστήμην. Ἄνδρες βαθεῖς, χάρην